

ПЕРЕВАГИ ЗДІЙСНЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЗА МСФЗ

Очеретяна О.В., студентка 3 курсу ФММ, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», ocheretianaoleksandra@gmail.com

На сьогоднішній день проблема формування фінансової звітності за МСФЗ уже широко розкрита у різних наукових джерелах. Однак, у багатьох українських підприємств досі не склалося розуміння потреби переходу на МСФЗ. Єдиним обґрунтуванням таких змін вони вбачають у необхідності привести українські норми у відповідності до європейських, що диктується євроінтеграцією [1, 5]. Втім, МСФЗ передбачає не просто зміну зовнішнього вигляду відображення фінансової звітності, а і надає багато нових можливостей і переваг для подальшого ефективного розвитку підприємства.

Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) – це сукупність інформації бухгалтерського обліку, що призначена для користування власне підприємствами та особами, які безпосередньо зацікавлені в результатах діяльності цих підприємств. В державах - членах Європейського союзу МСФЗ стали обов'язковими ще з 2005 року при проходженні процедури лістингу на фондових біржах. Процес зміни національної облікової системи в Україні у відповідності до вимог МСФЗ триває з 2012 року до цих пір.

Згідно з ст.12-1 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (в редакції Закону «2146-VIII (2164-19) від 05.10.2017 р.) певна частина підприємств України, що до цього часу здійснювала бухгалтерський облік за НП(С)БО, в обов'язковому порядку повинна надалі здійснювати бухгалтерський облік за МСФЗ. Це стосується наступних видів підприємств:

підприємства, що становлять суспільний інтерес (емітенти цінних паперів, які допущені до біржових торгів; банки; страхові компанії; недержавні пенсійні фонди; інші фінансові установи (крім тих, що належать до малих та мікропідприємств; великі підприємства (балансова вартість активів понад 20 млн євро, чистий дохід від реалізації продукції - понад 40 млн євро, середня кількість працівників - понад 250);

публічні акціонерні товариства (ПАТ);

підприємства, які здійснюють діяльність з видобутку корисних копалин загальнодержавного значення (перелік копалин загальнодержавного та місцевого значення можна відображено в постанові КМУ від 12.12.1994 № 827).

підприємства, які провадять господарську діяльність за видами, перелік яких визначається КМУ [2].

Передумовами необхідності та мотивації переходу підприємств на ведення обліку за МСФЗ є розширення господарських зв'язків, потреба кредитування, збільшення кількості підприємств, що займаються міжнародною діяльністю, потреба в іноземних інвестиціях, європейська інтеграція, можливість залучення іноземних клієнтів та постачальників, збільшення суб'єктів конкурентного ринку та можливість порівнювання результатів підприємств.

Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та фінансової звітності включають Концептуальну основу фінансової звітності (документ, у якому описуються загальні вимоги до якісних характеристик фінансової інформації та основні облікові концепції, необхідні для складання звітності); сімнадцять Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ); двадцять вісім Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку (МСБО); МСФЗ для малих та середніх підприємств; інтерпретації (роз'яснення).

Звітність МСФЗ включає в себе, відповідно до п. 10 МСБО 1 "Подання фінансової звітності", такі фінансові звіти: звіт про фінансовий стан на кінець періоду; звіт про сукупний дохід за період; звіт про зміни у власному капіталі за період; звіт про рух грошових коштів за період; примітки, які містять стислий виклад облікових політик та інші пояснення [2].

Переваги від впровадження МСФЗ при складанні фінансової звітності існують як на мікроекономічному, так і на макроекономічному рівні. До мікроекономічних переваг можна віднести чітке визначення майнового стану підприємства, контроль над виконанням зобов'язань підприємства і рухом майна, ефективне використання матеріальних і фінансових ресурсів, аналіз ліквідності та платоспроможності підприємства. До макроекономічних належить можливість здійснення зовнішньоекономічної діяльності та залучення іноземних інвестицій.

При застосуванні МСФЗ значна увага повинна приділятися обліковій політиці, яка також повинна зазнати змін. За МСФЗ у ній варто зазначити опис лише тих елементів, де є можливість вибору (амортизація, моделі оцінки основних засобів, метод обліку списання запасів тощо). За умовами облікової політики за МСФЗ, зростає роль професійного судження бухгалтера, що дозволяє йому відмовлятися від застосування певних стандартів, пропонувати власні рішення, вільніше інтерпретувати наявні дані для оптимізації управлінського обліку [3].

Впровадження МСФЗ передбачає також впровадження складання нефінансової звітності (звіти про корпоративну відповідальність). Це дає змогу дізнатися про цілі та напрями розвитку підприємства. Такі звіти висвітлюють не лише економічне, а і соціальне та екологічне становище підприємства.

Фінансова звітність, складена із застосуванням МСФЗ, надає управлінському складу детальнішу інформацію, ніж звітність, складена за національними стандартами бухгалтерського обліку. На відміну від ПСБО у МСФЗ немає регламентованої форми звітів, а є лише перелік мінімальних рядків, що підлягають розкриттю. Цікаво, що при подачі звіту про фінансовий стан можливе довільне відображення рядків в балансі (як горизонтальне, так і вертикальне), розташування їх в порядку зростання або зменшення ліквідності, а розділи оборотних і необоротних активів для фінансових компаній можна і не виділяти. Якщо це буде умісним, то можна об'єднати рядки (наприклад, витрати на збут та

адміністративні витрати). Це все дозволяє фінансовій звітності набути більш прозорої та зрозумілої форми [4].

Вважається, що міжнародна фінансова звітність – це звітність, що формується для зовнішніх користувачів, а саме - для інвесторів. Бухгалтерський облік за МСФЗ організований за принципом, на який поступово переходять всі країни світу. Тому, його застосування дозволить будь-якому підприємству підвищити зрозумілість серед іноземних інвесторів, а також збільшити обсяг міжнародних інвестицій, відкрити доступ до міжнародних ринків капіталу [2]. До підприємств, що використовують МСФЗ, проявляється вищий рівень довіри, що позитивно впливає на їхню репутацію та конкурентоспроможність.

Однак, застосування МСФЗ стане корисним не лише для тих підприємств, що ведуть зовнішньоекономічну діяльність. Для компаній, що поки не збираються виходити на міжнародні фінансові ринки, головною перевагою є забезпечення менеджерів та всього управлінського складу аналітичною інформацією, яка стане необхідна для оцінки та аналізу стану підприємства, прийняття адекватних управлінських рішень, побудови стратегій, визначення коротко- та довгострокових цілей. Із застосуванням МСФЗ, з'являється можливість ведення ефективнішої підприємницької діяльності, так як стає можливим ведення обліку із врахуванням власних організаційно-економічних механізмів.

Підприємства, що змушені перейти на МСФЗ або ж самостійно зробили такий вибір, затверджуючи облікову політику та базові звітні форми складання балансу, звіту про прибутки та збитки, звіту про рух грошових коштів на основі МСФЗ, мають змогу отримати не просто звітну документацію, а детальний фінансовий план, з якого очевидними є усі досягнення та провали підприємства за звітні періоди.

Перехід суб'єктів господарської діяльності в Україні на МСФЗ характеризується і рядом недоліків. Серед них можна виділити відсутність обов'язковості застосування МСФЗ в усьому підприємницькому секторі, недостатня кількість кваліфікованих кадрів для здійснення обліку за МСФЗ та неготовність наявних кадрів до перепідготовки, додаткові витрати на заміну програмного забезпечення та висока вартість навчання. Усі вищезгадані проблеми можливо вирішити шляхом створення координаційних органів, реформування освіти, залучення додаткових фінансових, кадрових та консалтингових ресурсів. Вирішення цих недоліків є питанням часу, що дозволить реформувати бухгалтерський облік та розпочати якісно новий етап економічного розвитку країни.

Отже, обов'язкове застосування МСФЗ є важливим кроком на шляху розвитку системи бухгалтерського обліку та економіки України в цілому. Такі зміни можуть бути оцінені лише з позитивної сторони, так як переваг здійснення бухгалтерського обліку за МСФЗ є значно більше, ніж недоліків. Порівнявши, ПСБО та МСФЗ стають зрозумілими практичні переваги застосування МСФЗ, зручність його інтерпретування для кожного підприємства відповідно до його особливостей та специфіки роботи. Головною перевагою є інвестиційна привабливість підприємства. Принципи, що закладені в порядок здійснення бухгалтерського обліку за МСФЗ, роблять фінансову звітність підприємства зрозумілішою та показують її реальний стан.

Список використаних джерел:

1. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18.03.04 р. № 1629-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://search.ligazakon.ua>
2. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» щодо удосконалення деяких положень» від 05.10.2017 р. № 2164-VIII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2164-19>.
3. МСБО (IAS) 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/929_020
4. Міжнародні стандарти фінансової звітності [Електронний ресурс] / Головбух. – 18. – Режим доступу до ресурсу: https://www.golovbukh.ua/article/7302-mjnarodn-standarti-fnansovo-zvtnost-2018?from=PW_F5_blurring_podsek&ustp=W
5. Скоробогатова Н.Є. Наближення українського законодавства у сфері бухгалтерського обліку до норм законодавства ЄС // Європейські інтеграційні процеси у XXI столітті: ключові тенденції, основні виклики та нові можливості: Збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 26-27 березня 2018 р.). - Київ: Українська Асоціація Викладачів і Дослідників Європейської Інтеграції. - 2018. - С. 487 – 496.